

VÁCLAVOVI KOPECKÉMU

Bratislava 5. dubna 1948

Milý Vašku!

Na Slovensku v Bratislavě působí i Tobě dobře známý Ondra Lysohorský — dr. Ervín Goj. Je hrozně nešťastný a jsem často svědkem i obětí jeho neštěstí. Nedávno jsme se — po mnoha měsících po prvé klidně — domluvili s ním, že bych mu pomohl dostat se do služeb, jaké by sám chtěl. Řekl mi, že by se mu líbila služba kulturního splnomocněnce v některém státě, kde by obstál s franštinou a němčinou (snad Švýcarsy, Belgie atd.).

Víš dobře, že Goj není moje kauza; vyšel jsem mu vstříc, když přijel z Moskvy, avšak u nás se mu nijak nelíbí. Nelíbí se mu totiž práce a dosti omezené, resp. dosti zřetelně požadované možnosti, které jsou zde pro kulturní práci dané. Věděl jsem o konfliktech, které v Moskvě měl a chtěl jsem zbavit zejména vás — moskovské soudruhy — pokračování v těchto věcech. Byl bych Ti velice povděčen, a bylo by věci na prospěch, kdybys nyní pomohl mně Gojovou žádost nějakým způsobem vyřešit. Jestli by typ nadhozený vhodný nebyl, dej typ jiný. Něco s ním rozhodně musíme udělat, protože nynějším způsobem to dále nejde. Ani ja, ani školský úřad nejsme zařízení na stálou starost o jeho věci. Na druhé straně Lysohorský je člověk, o něhož se nějakým způsobem postarat třeba.

Na Tvou brzkou odpověď se těší

Tvůj
L. Novomeský

Na Novomeského list odpovedal tajomník ministra informácií V. Kopeckého 25. V. 1948, že „po delším a ne příjemném jednání bylo dohodnuto se soudruhem ministrem Clementisem, aby dr. Ervin Goj — Ondra Lyso-

horský byl vyslán VI. odborem ministerstva informací jako II. kulturní attaché do New Yorku“.

Ondra Lysohorský (vl. menom doc. Phdr. Ervin Goj, nar. 1905), rodák z Frýdku-Místku, básnik píšúci v laštine (jeho verše preložili do viacerých európskych jazykov už pred druhou svetovou vojnou), pôsobil v 30. rokoch na niekoľkých slovenských gymnáziách. V r. 1939 emigroval do ZSSR, pracoval vo Všeslovanskom antifasistickom výbore a vyučoval nemčinu na Vojenskej vysokej škole v Moskve. Presviedčal sovietskych činiteľov, aby uznali Lachov za svojbytný národ a laštinu za samostatný jazyk, čo pokladali pracovníci vedenia KSČ v Moskve za nevhodné a nesprávne úsilie, oslabujúce jednotu Československa. Po oslobodení mu povereník školstva umožnil vyučovať na bratislavských stredných školách, neskôr E. Goj pracoval v Univerzitnej knižnici, v r. 1956—61 viedol Katedru jazykov na FFUK.

E. Goj napísal Novomeskému 23. III. 1948 listok: „Milý Laco, nehnevaj sa, že Ti pripomínam, čo si mi sľúbil dňa 3. III. pri mojej návšteve u Teba...“ Povereník mu odpovedal 5. IV.:

„Milý priateľ, Ty sa na mňa nehnevaj, že som Ti doteraz neoznámil konkrétne dohovory vo veci Tvojho umiestnenia, ako si si žiadal. Akonáhle budem mať príležitosť hovoriť s niektorými inými vládnymi činiteľmi, než som mal príležitosť hovoriť doteraz, dám Ti definitívnu odpoveď.“